

LEEUEWENDANS

Een eeuwenoude traditie die geluk en voorspoed brengt...

Een klassieke leeuwendans en overvloedig Chinees vuurwerk begeleiden de eerste steenlegging in Tynaarlo. © HOOGERHOF FOTOFESBEURO

Ontstaan van de leeuwendans

De Leeuwendans wordt uitgevoerd sinds de Tang Dynastie (618 – 906 AD). Over het ontstaan van de leeuwendans bestaan verschillende verhalen.

Volgens een legende kreeg de Chinese Keizer op een avond een droom waarin een vreemd dier zijn leven redde. De volgende ochtend vertelde hij deze droom aan zijn ministers. Een van hen wist te vertellen dat het vreemde wezen leek op een dier uit het westen: de leeuw. De keizer droeg zijn lijfwachten op te bewegen zoals hij de leeuw dat in zijn droom had zien doen, en daarmee werd de eerste leeuwendans uitgevoerd...

Volgens een andere mythe verscheen eens een leeuw bij een klein dorp, en bracht daar een hoop schade aan. Een wushu-expert hoorde hiervan, trok naar de bergen om de leeuw te verslaan, vocht drie keer met de leeuw, maar het lukte hem niet de leeuw te vangen. Daarop riep hij een aantal dorpsbewoners en trainde hen in

wushu. Gezamenlijk lukte het hen de leeuw te verslaan. De dorpsbewoners wilden dit vieren en volgden de stappen van de dappere strijders, en daarmee was de leeuwendans geboren...

Betekenis

Oorspronkelijk werd de leeuwendans alleen opgevoerd voor de keizer. Maar in de loop der jaren verspreidde de leeuwendans zich via het leger naar de burgers, en werd ze steeds meer onderdeel van het Chinese leven. Nu is de leeuwendans niet meer weg te denken: iedere feestdag, elke opening of het nu om een gebeurtenis of een bedrijf gaat... altijd wordt de leeuwendans opgevoerd. Deze verjaagt immers de boze geesten, en brengt geluk en voorspoed.

De leeuw zelf...

Een leeuw bestaat uit een groot hoofd van gekleurd en verstevigd papier rond een frame van bamboe en ijzerdraad. Binnen in het hoofd zitten koorden en hefbomen waarmee de danser

de ogen, oren en mond van de leeuw kan bewegen. Achterlijf en staart worden gevormd door een lange, veelkleurige doek. Twee personen brengen de leeuw tot leven; zij dragen broeken die passen bij het achterlijf van de leeuw, terwijl hun bovenlichaam schuil gaat. De voorste persoon draagt het zware hoofd (en moet dus sterke schouders en armen hebben); de achterste persoon vormt voorovergebogen het achterlijf, waarvoor een sterke rug en sterke benen vereisd zijn. Dat verklaart meteen waarom de leeuwendansen altijd door wushu-ers uitgevoerd worden: zij hebben de kracht, de flexibiliteit en het doorzettings-vermogen die nodig zijn voor een goede leeuwendans, en kennen de verschillende passen (kungfu-standen) die de leeuw uitvoert.

De inwijding van de leeuw

Het meest belangrijke moment in het leven van een leeuw is zijn geboorte of inwijding. Zonder deze inwijding is de leeuw niet meer dan een stuk verstevigd papier met een doek eraan, een pop; tijdens de inwijding neemt de geest van de leeuw bezit van het omhulsel, en krijgt de leeuw zijn betekenis. De *dim ching* of *hoi gong* ("het openen van de ogen") wordt meestal uitgevoerd door de gastheer van een belangrijke gebeurtenis, door de meester van de wushu-school, door een taoïstische priester of door een ander hoogstaand en gerespecteerd persoon. Bij de ceremonie opent de inwijder de ogen, oren, mond en neus van de leeuw symbolisch door deze met rode verf aan te stippen; ook de staart en de poten worden aangestipt. In sommige taoïstische ceremonies wordt daarnaast het spiegelschild op het voorhoofd van de leeuw gemerkt met het bloed van een levende haan. Ook kan de leeuw gezuiverd worden door met een groene tak (liefst van de *Bu-Look* of *pomelo boom*) water over zijn lichaam te sprenkelen. Vervolgens krijgt de leeuw een rood lint om zijn hoorn gebonden, als symbool van moed en eer. Het lint moet de leeuw eraan herinneren alleen goede dingen te doen. Hieraan is een legende verbonden: eens werd een leeuw verleid door het

kwaad, en als straf sneden de goden zijn hoofd af. Maar Kuan Yin, de godin van compassie, vond dat de leeuw zijn les had geleerd, en bondt zijn hoofd weer vast met een rood lint.

De leeuwendans

Een leeuwendans kent geen vaste volgorde; de dans wordt aangepast aan de gelegenheid en de situatie, en goede leeuwendansspelers improviseren veel tijdens de leeuwendans.

Wel begint en eindigt de leeuwendans altijd met een 3-voudige groet aan eigenaar/gastheer en gasten. Een aantal andere elementen: de leeuw verkent al snuffelend de omgeving, waarmee hij ongeluk en boze geesten verjaagt en geluk verspreid. Daarna volgt vaak *suai si*, de slapende

leeuw. De leeuw slingert met zijn hoofd alsof hij in slaap valt. De voeten van de dansers kruisen, en de leeuw valt terug in de paardenstand, alsof hij plotseling even wakker schrikt. Dan wint de slaap en gaat de leeuw liggen, waarbij het rollen van zijn hoofd duidelijk maakt dat de leeuw droomt. Andere elementen zijn het bijten naar vlooiën, en het

verzorgen van zijn toilet. Vervolgens wordt de leeuw langzamerhand actiever, krijgt hij honger en gaat hij op zoek naar eten. Daarmee start het belangrijkste deel van de leeuwendans: de *chang*.

Chang, de uitdaging

De *chang* is het raadsel dat leeuw op moet lossen, of de uitdaging die de leeuw moet overwinnen. Vaak bestaat dit uit het vinden en eten van het voedsel. De belangrijkste vorm hiervan is *choi chiang* ("pak het groen"), waarbij ergens groene groente wordt opgehangen die de leeuw moet vinden en opeten. Naast de groente hangen vaak rode envelopjes met geluksgeld of de beloning voor de leeuwendansers. De *chang* laat zien dat geluk en voorspoed niet vanzelf komen: je moet er wel iets voor doen!

Naast de *choi chiang* zijn er ook meer symbolische *changs*, waarbij de leeuw een aantal groenten en vruchten op een bepaalde manier op

een bord moet leggen en sinaasappels en/of mandarijnen opeet.

Na het eten kauwt de leeuw een tijdje op zijn voedsel; vervolgens barst hij onder luid tromgeroffel uit en spuwt hij het eten (bladeren van de groente of de schillen van het fruit) om zich heen. Dit is een zegening; een teken dat de toekomst overvloedig zal zijn.

Leeuwendansmuziek

Muziek speelt een belangrijke rol bij de leeuwendans. Meestal volgt de trommel de bewegingen van de leeuw; de andere instrumenten (bekkens en gong) volgen dan het ritme van de trommel. De verschillende bewegingen van de leeuw kennen elk hun eigen ritme.

Acrobatiek en competitie

Naast de wushu-passen, kan de leeuwendans acrobatische bewegingen bevatten, bijvoorbeeld sprongen, rollen, op stoelen balanceren, of rechtop gaan staan (d.w.z. de persoon aan het hoofd staat op de benen of schouders van de persoon aan het staarteinde). De laatste jaren zijn deze acrobatische elementen erg populair; ze vormen het belangrijkste onderdeel van de leeuwendanscompetities die nu wereldwijd worden gehouden. Leeuwen bewegen hier op spectaculaire wijze over metershoge palen heen en weer, met sprongen en duiken.

*Bron: www.liondancefest.com, www.dragon-gate.com,
www.pixi.com, www.visitsarawak.com, www.gio.gov.tw,
www.fresco-web.co.uk*

Wushu / Kung Fu vereniging Bao Trieu / Blijd

Spicastraat 198
9742 LZ Groningen

tel/fax 050 – 571 54 70
mobiel 06 – 21 811 216 (Earl Blijd)
info@baotrieu.com
www.baotrieu.com